

Spomini, spomini ...

Trije utrinki iz mladosti

✍ Mihaela Ruth

📖 Bor Šumrada

Tine

Bila je ljubezen, čudovita glorijska na vrhovih gora. Bila je višja kot zvezde. Zrla je v smaragdna jezera ob vznožju gora, čista kakor jutranja rosa. Bila je prevelika zame, zato so bile moje roke zvezane. Ne zvezane, ampak združene v molitvi, da bi trajala večno. Da bi lahko vedno božala vrhove, ki jih je najbrž položil v naše hrepenenje sam Bog.

Bila je ljubezen, žareča kot ogenj ob kresu. Njene iskre so bile njegove oči, modre kot nebo, in barva njegovih las, podobna barvi zrelega žita. Bila je. Nikoli izražena, vsa skrita v hrepenenju po nebesih.

Bila je ljubezen. Moja prva ljubezen. Bil je Tine. Misel nanj me je spremljala v večernem dremežu in ob jutranjem prebujanju. Njegov glas, ki ga zdaj ni več, malce jecljajoč, mi še vedno zveni v ušesih. Toda ne vem, čigava je krivda, da si nisva segla v roko in tekla prek kolovozov, ki se končujejo v samoti. Najine poti, najini kolovozi so tekli vzporedno in se nikoli niso križali. Vendar so bili povezani v srečo vzporednosti, srečo sobivanja. Za naju ni bilo zime: bila je sama pomlad, ker sva jo občutila, pa si nisva tega upala razodeti.

Koliko večerov me je z violino spremljal domov, kolikokrat sva se iskala na šolskih stopniščih. Nisem bila njegovo dekle. Najina vez je bila tako čista, tako vzvišena, tako rahla kot preja device, ki snuje tkanino bivanja. Samo bivala sva. Pod istim nebom, med istimi knjigami in zgodbami. Samo bivala sva drug za drugega in vse drugo ni bilo pomembno.

Zdaj je vse brez pomena. Moja pot je kruta in žalostna, njegovo pokriva zemlja. Ko se vdam, bom združena z njim in vsemi svojimi tovariši, ki so življenje pustili v gorah. Pravzaprav že bivam z njimi, od prvega pozdrava pa do stiska roke – do zadnjega slovesa.

Prosim vas, nasadite na naše gore encijane, da bodo ob soncu odprli svoje čaše hrepenenja po neskončnem, ki bo seglo na vse raze in grebene, oprimke in svobodo med življenjem in smrtjo.

Kako čudovito bi bilo z vami drseti po drsalnici, s katere se nihče ne vrača, v sončnem zatonu, za soncem, ki je za nas za vedno zašlo.

Veš, Tine, ne pečejo me solze v očeh, ampak v srcu, ki se ti je nekoč nevidno vdalo, in bodo ostale, dokler se ne snideva tam pod triglavsko steno in ne začrtava nove magistrale, magistrale

sobivanja, tovarištva in ljubezni. Bolelo me je slovo, ko si odhajal sam v svoje ljubljene gore, jaz pa sem ostajala v dolini ničevosti. Ti si gledal sonce, mene je dušila rja oksidnega prahu in plavžnih plinov.

Zdaj ne čakam več na srečo, zdaj ne žalujem. Žalujejo vrhovi, ki čakajo na pogovor s tabo in božanje tvoje roke. Zdaj žalujejo vrhovi macesnov. Jaz pa žalujem za časom, ki me čaka. Nad njim plava tvoja slika.

Moj prvi (ponesrečeni) vzpon

Moje življenje me je naredilo samohodko. Veliko sem prepešačila. Moji pohodi so vedno trajali nekaj deset kilometrov. Ko sem se začela spogledovati z alpinizmom, je prišla na vrsto moja prva plezarija na Debelo peč.

Odpravila sem se v Krmo in hotela priplezati na vrh. Napotila sem se po stezi na goro, toda steze je hitro zmanjkalo. Šla sem se skozi ruševje, vrhu naproti. Kmalu mi je pot zaprla strma stena. Nisem mogla ne naprej ne nazaj.

Tedaj je moja mladostna melanholija prenehala. Hotela sem živeti, samo živeti. Nisem hotela, da bi me požrle mravlje, ki lazijo med ruševjem, in tedaj sem prvič začutila gon po samoohranitvi. Spoznala sem, da je po moči takoj za materinstvom.

Iz hipa v hip sem bila bolj zbegana in prestrašena. Začela sem klicati na pomoč, čeprav sem dvomila, da bom še kdaj videla zeleno Krmo.

Pa so me slišali. Na polici nad mano se je, tako se mi je tedaj vsaj zdelo, prikazal Jože Varl in me varno pripeljal na stezo, ki pelje na Debelo peč.

Iz tega plezanja se je rodila bogata izkušnja. Izkušnja elementarnega strahu, strahu pred čakanjem na smrt in popolne osamljenosti. Vem, da je bilo neumno in pametno hkrati, kajti po tistem sem šla v skalo vedno v navezi, nikdar več sama in zagledana vase.

Na Jalovec

V Vratih se je spuščala noč. Nadobudni alpinisti so se hvalili s svojimi dosežki. Petica dol, šestica gor, prosto plezanje, klini in vse, kar mora alpinist imeti s seboj. Pogovori so se vlekli dolgo v noč. Plezanje jih je mikalo in jim ni dalo spanca.

Z dvema mladeničema sem se zmenila, da naskočimo Jalovec; jaz kot tretja v navezi. Naslednji dan pa je bil meglen in deževen, zato sem ostala v Vratih, moja tovariša pa sta odšla v Tamar, seveda plezat. V Vratih hitro najdeš soplezalca. Kmalu sem se zmenila z Rikom Salbergerjem, da greva tudi midva plezat na

Jalovec. Riko je bil star 17 let, jaz pa nekaj več. Pač mlada alpinistična vajenca. Naložila sva si prtljago v nahrbtnik in se v hipu znašla v Tamarju. Tam je kot strela z jasnega prišla novica, da sta se dva plezalca v Jalovcu ubila; prav tista dva, s katerima bi morala biti v navezi. Torej bi se bila ubila tudi jaz. Toda – gora ni hotela. Vabila pa me je s tako močjo, da sva se z Rikom odpravila k vstopu v steno. Ozebnik je bil zasnežen, toda midva sva rinila naprej proti vznožju Jalovčeve stene. Na snegu ob vstopu je bilo nekaj rdečega. Občutek mi je govoril, da je to kri obeh ponesrečencev. Zašibila so se mi kolena in roke so se trdno oprijele stene. Nisem si je upala spustiti. V glavi se mi je vrtelo in vse je bilo neresnično. Morala bi biti v navezi smrti. Kako blizu in hkrati daleč je smrt. Morda bo v tej steni vzela tudi mene; še bolj so se mi zatresla kolena. Riko me je miril, pomiriti pa me ni mogel. Zato sva se nekako prebila do normalne poti, ki vodi na vrh. Na izpostavljenih mestih me je Riko držal za roko, sedemnajstletnik dvajsetletnico. Ne vem, kako sem prišla gor. Vem le, da sem sedela na kamnu in imela na glavi Rikov klobuk. Bil je kot čarobna čepica, ki me bo nevidno prestavila v dolino. Klobuk sicer ni bil čarobna čepica, ampak je bila Rikova rika tista, ki me je previdno vodila nazaj v dolino.

Tako sva ušla smrti. Ali sva res ušla? Meni je nebo podarilo dolgo življenje, predolgo. Rikca pa so vzele gore. Ne morem opisati vezi, ki naju je držala skupaj kot plezalna vrv. Združila naju je in potem ločila. Toda on v meni še živi. Kot živijo v meni vsi planinski tovariši, ki sem jih imela rada.

Ne sovražim gora, ki so mi jih vzele. Vem, da so bili zavezani steni. Še zdaj. Še danes rjavijo v skalnih razpokah njihovi klini. Naša pota so nepredvidljiva. Posebno moja. Ko sta me zakon in boj za kruh odtrgala od mojih gora, je bilo moje življenje življenje tujca. Spremenila sem se. Toda kadar smo se peljali mimo gora, so se mi po licih ulile bridke solze.

Kje ste, mehke travnate površine na vrhu vršacev, da se na njih odpočije moje razklano srce? Zdaj ne morem več gor, nebu naproti, v kraje brez omejitve, v neskončnost.

Naj bo Jalovec v mojem srcu, ožarjen z jutranjo zarjo, zadnji spomin mojega bivanja. To je čarobna gora, kot vse druge, ki so nas vlekale in priklepale. Solze za tistimi, ki jih je stena vzela v svoj objem, pa pečejo, pečejo v mojem srcu. ●

